

PROEVEN MET VERMEERDERING VAN HOUTIGE GEWASSEN

J. Floor, P. A. Wezelenburg en H. H. van Doesburg.
Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen.

Inhoud: 1. Toepassingen van de bleekmethode van afleggen.
2. Stekken onder plastic.
3. Het enten van een druif op een stek van een onderstam.

Summary: **Experiments in propagating woody plants.**

1. *Examples of propagation by the etiolation method of layering.*
Examples are given of propagation by the etiolation method of plants that are otherwise difficult to increase, such as the plum rootstock Pershore and species and varieties of birches.
The same technique could also be used for obtaining various fruit varieties on their own roots for research purposes.
Photographs of rooted layers give an impression of the results achieved.
2. *Cutting propagation under plastic.*
In the second week of September cuttings were inserted in a provisional frame covered by plastic as shown in the photograph.
Tables 1 and 2 give an impression of the rooting obtained.
3. *Cutting-grafting the grape.*
The grape Black Alicante could be successfully established on a rootstock by cutting-grafting the variety according the same technique as used in the German wine-district.

Toepassingen van de bleekmethode van afleggen.

INLEIDING.

In het kort is de bleekmethode van afleggen als volgt: Eénjarige onderstammen worden in het voorjaar schuin in een rij geplant en in de nawinter daarop naar de grond gebogen en vastgezet in een ondiepe geul. Met aanaarden wordt reeds begonnen nog voor de knoppen beginnen te werken. Telkens wanneer de jonge scheuten door de grond komen wordt meer grond opgebracht en wel zodanig, dat, zonder de groei al te veel te remmen, de eerste 3—5 cm van de scheut geheel in het donker groeit en daardoor volledig gebleekt wordt. Eind juni of juli vindt de laatste aanaarding plaats met vochtige grond. Zodoende wordt ervoor gezorgd, dat voldoende vocht vastgehouden wordt in de aanaardgrond, waardoor de wortelvorming zo vroeg mogelijk beginnen kan. Voor een uitvoerige beschrijving zij verwezen naar de onder (6) genoemde publikatie.

Deze methode van afleggen werd ontwikkeld door het proefstation te East Malling en is beschreven door Knight e.a. (1). Ofschoon Zweede (2) bekendheid gaf aan dit onderzoek heeft de bleekmethode hier te lande toch geen ingang gevonden. Daardoor konden tot kort na de laatste oorlog de betere pruimeonderstammen niet op een lonende wijze vermeerderd worden, zodat deze ook geen ingang in de praktijk vonden.

De gegeven situatie is in 1947 aanleiding geweest tot een onderzoek naar de vermeerdering van onderstammen voor fruitgewassen welke destijds nog moeilijkheden boden. Later werd dit onderzoek verder uitgebreid. Zo werd het afleggen van pruimerassen beproefd ten behoeve van het onderzoek van Grosjean naar resistentie tegen loodglans en ook voor het opkweken van plantmateriaal voor een proef waarin pruimen op onderstammen vergeleken worden met dezelfde rassen op eigen wortel.

De bedoeling hiervan is de praktische ervaring te toetsten, welke zowel hier te lande als in Engeland en Duitsland bestaat, volgens welke althans sommige pruimerassen op eigen wortel gezonder zijn en ook vroegere en hogere opbrengsten geven dan op onderstammen.

Bij verschillende planten, in onderzoek vanwege moeilijkheden met de vermeerdering, werd de bleekmethode van afleggen beproefd naast andere methoden om zo uit te vinden op welke wijze de plant in kwestie het best vermeerderd kan worden. Zo werden bijvoorbeeld bij berken vergeleken: oculeren, verschillende methoden van enten en afleggen. Met oculeren werd slechts een zeer geringe aanslag verkregen en zelfs het enten in een warme kas bleek vaak nog tegen te vallen. Daarentegen werd met de bleekmethode van afleggen een alleszins bevredigende beworteling verkregen, vandaar dat wij geneigd zijn de oplossing in deze richting te zoeken. Inmiddels bleek ook stekken onder watervernevelling enig perspectief te bieden, vandaar dat ook deze mogelijkheid nader onderzocht zal worden.

Tot slot zullen nog enkele bijzondere toepassingen vermeld worden.

ONDERSTAMMEN VOOR FRUITGEWASSEN.

De enige appelonderstam welke nog moeilijkheden bood met de vermeerdering was Crab C, een onderstam overigens waarvoor thans niet de minste belangstelling bestaat, doch voor het geval men hoogstammen zou willen kweken is er vermoedelijk geen betere keus. Met de aanaardmethode was de beworteling gering, doch door niet eens zoveel te bleken kon een beworteling van praktisch alle scheuten van een aflegbed verkregen worden. Vermeerdering door wortelstek werd ook beproefd doch met de bleekmethode konden beslist veel betere uitkomsten verkregen worden (5).

Van de pruimeonderstammen gaven Myrobolan B, Black Damas C en St. Julien A met de bleekmethode een beworteling van 100 %. Het was al spoedig duidelijk dat deze onderstammen niet de minste moeilijkheden behoeven op te leveren als maar tijdig begonnen wordt met aanaarden zoals de bleekmethode dat voorschrijft.

Brompton daarentegen bewortelt minder gemakkelijk, ofschoon toch ook met deze onderstam alleszins bevredigende uitkomsten verkregen kunnen worden (5).

Tevens werden bewortelde afleggers gedistribueerd onder boomkwekers als uitgangsmateriaal voor verdere vermeerdering. De aflegbedden worden jaarlijks gecontroleerd op aanwezigheid van virus door dr. D. Mulder (I.P.O.) en ir. C. A. R. Meyneke en W. van Katwijk (P.D.) en volgens verkregen aanwijzingen opgezuiverd, zodat het geleverde plantmateriaal vrij is van waarneembare virus-symptomen. Het resultaat is geweest dat bijvoorbeeld een onderstam als Brompton, welke 10 jaar geleden praktisch niet voorkwam, thans de meest gebruikte onderstam is voor pruimen.

Eén onderstam bleef echter nog moeilijkheden bieden, namelijk Pershore, door van Soest (3) gekwalificeerd als „ongetwijfeld de beste onderstam”. De beworteling was over het geheel zeer slecht. Enkele moerplanten in de

rij vielen echter op door een alleszins bevredigende beworteling. Geleidelijk aan werden de moederplanten welke slecht bewortelden vervangen door struiken afkomstig van moederplanten, welke een goede beworteling geven. Zodoende werd de laatste jaren een bewortelingspercentage bereikt dat weinig ten achter blijft bij dat van Brompton. Bijzonderheden hieromtrent vindt men in onderstaande tabel, terwijl fig. 1 een indruk geeft van de verkregen beworteling.

Tabel 1. Opbrengst van een aflegbed van Pershore van 40 m lengte.

diktemaat	8—12 mm	5—8 mm	3—5 mm	— 3 mm	Totaal
beworteld	177	86	80		343
licht beworteld	33	32		67	132
onbeworteld					240
bewortelingspercentage					60%

De beworteling op zich zelf is alleszins bevredigend, doch de opbrengsten per oppervlakte zijn nog maar zeer matig. Men bedenke echter, dat nog geen maximale opbrengst verkregen werd daar in de afgelopen jaren herhaaldelijk ingeboet werd. Verder valt uit de tabel af te leiden, dat een nog al groot gedeelte van de afleggers dikker is dan voor oculeerstammen gewenst is. Deze afleggers zouden evenwel goed gebruikt kunnen worden voor handveredeling, temeer daar de beworteling van Pershore vaak uitzonderlijk goed is.

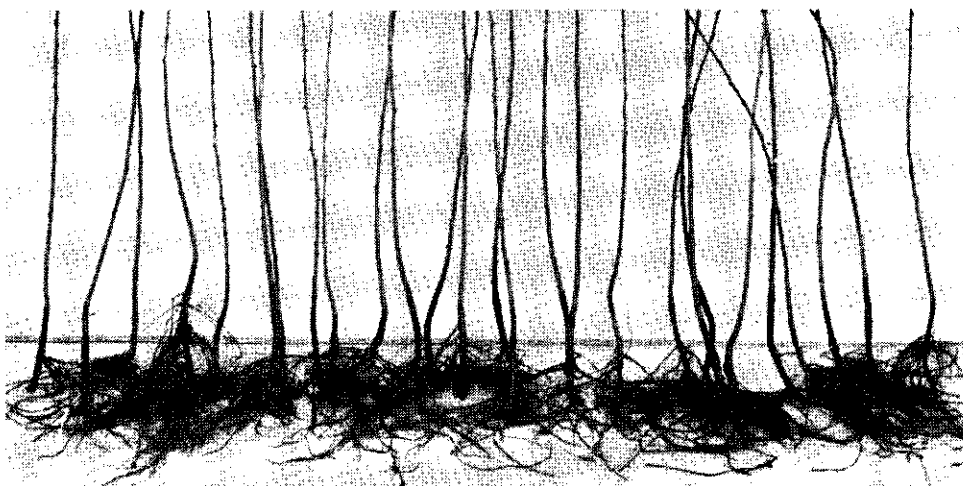

Fig. 1.
Bewortelde afleggers van Pershore.

Al met al kan gezegd worden, dat een bruikbare vermeerdering voor Pershore verkregen werd, doch dat voor een lonende teelt de prijs iets hoger zal moeten zijn dan voor Brompton.

De bleekmethode van afleggen is ook de aangewezen vermeerdering voor de kerseonderstam F 12/1. Jaar in jaar uit werd een goede beworteling verkregen van alle of nagenoeg alle scheuten van een aflegbed. Vermeerdering door wortelstek werd ook beproefd, doch de uitkomsten waren veel minder en liepen ook nog wel uiteen van jaar tot jaar.

Kwee-onderstammen kunnen heel goed vermeerderd worden door twijgstek en aanaarden. Toch verdient afleggen de voorkeur, zoals elders (4) uiteengezet werd, niet alleen vanwege de hogere opbrengsten, doch vooral omdat kwee van aflegbedden minder gevoelig is voor vorst dan kwee van aanaardbedden. De verklaring ligt voor de hand. Het afhalen van bewortelde afleggers komt bij de aanaardmethode neer op een zeer rigoureuze snoei tot op het wortelgestel, terwijl dit bij het afleggen een veel minder sterke snoei tengevolge heeft.

Het afleggen kan hier in zijn meest eenvoudige vorm toegepast worden, daar pas grond opgebracht behoeft te worden nadat de scheuten op de neergelegde takken een lengte van 10—15 cm bereikt hebben.

FRUITRASSEN.

Pruimerassen: werden afgelegd in bedden van 5 meter voor het verkrijgen van planten op eigen wortel voor proefdoeleinden. De beworteling bleek sterk uiteen te lopen van ras tot ras en ook te variëren van jaar tot jaar. De beste beworteling werd verkregen van Early Laxton. In 1953 waren 120 van de 121 scheuten van het aflegbed beworteld. Fig. 2 toont hoe de beworteling was.

Fig. 2.
Bewortelde afleggers van Early Laxton.

In de daaropvolgende jaren was de beworteling minder zwaar, terwijl bewortelingspercentages genoteerd werden van 83 en 95. De verkregen uitkomsten wijzen erop dat Early Laxton even gemakkelijk vermeerderd kan worden als bijvoorbeeld de onderstam St. Julien A. Monsieur hâtif en Belle de Louvain zijn ook goed te vermeerderen, hoewel de beworteling beslist minder is dan van Early Laxton. In de periode van 1953—1955 waren de bewortelingspercentages van Monsieur hâtif: 73, 48 en 67.5 en van Belle de Louvain 74, 59 en 80.

Van de Reine Claudes bewortelt Sweykhuisen vermoedelijk het beste. In 1955 werd een bewortelingspercentage van 92 genoteerd. Reine Claude d'Oulins daarentegen bewortelde zeer slecht. In 1954 was zelfs geen enkele aflegger beworteld. De Reine Claude Verte type Hofer en van Beers hielden een tussenpositie: de beworteling was tamelijk goed in 1953 doch vrij slecht in 1954. De resterende rassen waren maar zeer matig. Met de bleekmethode

kon een aantal bewortelde afleggers voor proefdoeleinden verkregen worden, doch meer ook niet. Daarbij valt nog op te merken, dat Victoria en Ontario over het geheel nog wat beter bewortelden dan Doyenné en Czar. Fig. 3 toont de oogst van 1953 aan bewortelde afleggers van Victoria aan. In 1954 werden slechts 10 bewortelde afleggers verkregen en in 1955 48 stuks.

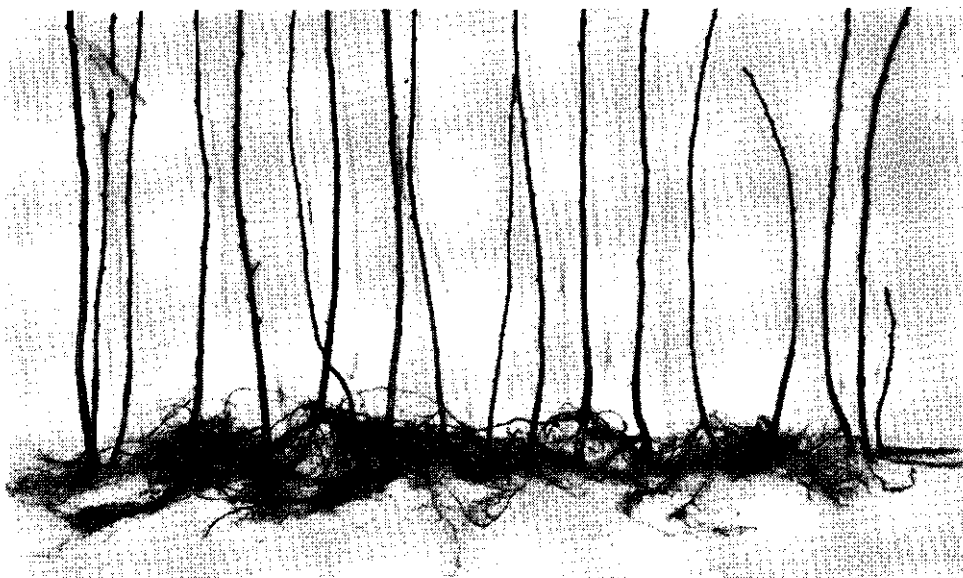

Fig. 3.

Bewortelde afleggers van Reine Victoria.

Kruisbessen. Het ras Crownbob werd vermeerderd door twijgstek zowel als door afleggen. De opbrengsten van twijgstek van jaar tot jaar waren nogal aan schommelingen onderhevig, terwijl daarentegen afleggen zeer bedrijfszeker is. Daarom geven wij aan afleggen de voorkeur en suggereren vermeerdering door twijgstek voor het verkrijgen van aanvullende opbrengsten, als men tenminste over een goede stekgrond beschikt.

Het afleggen van kruisbessen gaat als volgt. Men begint met een dubbele rij van 2—3 jarige struiken te planten, 30 cm van elkaar, op afstanden van 40 cm in de rij en een rijafstand van 1,50 m. Na het planten worden de struiken teruggesneden en laat men ze een jaar groeien. Dan wordt één rij plat neergelegd, dwars op de lengterichting van de rij en met een lat vastgezet. Aangeaard wordt bij een scheutlengte van 10 cm. Van bleken is dus in dit geval geen sprake. Het jaar daarop wordt de andere rij neergelegd en laat men de eerste rij een jaar ongestoord groeien.

Op deze manier werden in 1954 van een aflegbed van 20 m als eerste productie de volgende opbrengsten verkregen: 550 bewortelde afleggers, 100 licht bewortelde afleggers en 80 kleine licht bewortelde afleggers („uitschot”).

LAANBOMEN EN SIERGEWASSEN.

Verschillende gewassen werden in rijen van 5 m afgelegd volgens de bleekmethode om na te gaan of dit mogelijk voordelen heeft boven de gebruikelijke wijze van vermeerdering. Niet altijd bleek dat het geval te zijn, soms ook waren de uitkomsten twijfelachtig, doch bij enkele gewassen werd beslist een vooruitgang geboekt. Hieromtrent volgen thans nadere bijzonderheden.

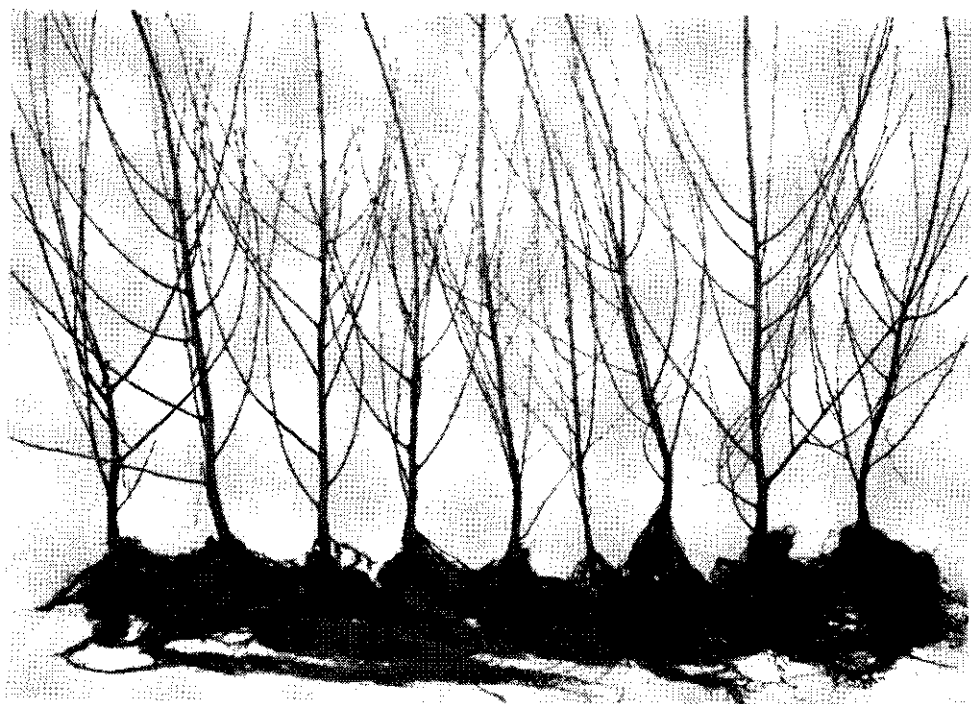

Fig. 4.
Bewortelde afleggers van *Betula pendula dalecarlica*.

Fig. 5.
Bewortelde afleggers van *Betula nigra*.

Berken. Nadat een goede beworteling verkregen werd bij *Betula pendula* 'youngii' werden de volgende berken afgelegd: *Betula pendula* *dalecarlica*, *fastigiata* en *laciniata*, verder *Betula* *ermani*, *medwediewi*, *nigra*, *pendula* *tristis* en *utilis*. Daartoe werden in het najaar enkele struiken schuin geplant in rijen van 5 m welke het voorjaar daarop reeds neergebogen en aangeaard werden.

De beste beworteling werd verkregen bij *dalecarlica*. In 1954 waren alle scheuten zeer zwaar beworteld (fig. 4); het jaar daarop waren ook alle scheuten beworteld, doch de beworteling was minder zwaar.

Betula pendula *youngii* kon als een goede tweede geklassificeerd worden met een beworteling van bijna alle scheuten. De andere soorten waren allen minder, hoewel zij toch ook een alleszins bevredigende beworteling gaven (fig. 5).

Dit wat de beworteling betreft. Het bleken had echter een sterke verzwakking van de aflegmoeren tengevolge, vandaar dat het jaar daarop slechts een gering aantal scheuten uitliep. Om dit te voorkomen is het absoluut noodzakelijk de struiken eerst een jaar te laten groeien voordat zij neergelegd worden. Dan kunnen wel goede aflegbedden verkregen worden, zoals moge blijken uit fig. 6.

Fig. 6.

Aflegbed van *Betula pendula* *youngii*.

Prunus glandulosa sinensis. Het was bekend dat deze plant afgelegd kan worden, doch ook dat de aanslag vaak zeer slecht is. Getracht werd nu met de bleekmethode een betere beworteling te verkrijgen, in de veronderstelling dat deze afleggers beter de groei zouden hernemen. Dit bleek echter niet het geval te zijn. Hoewel zo vroeg als de weersomstandigheden maar toelieten geplant werd gingen toch vrijwel alle afleggers dood. Al doende werd evenwel duidelijk waar de moeilijkheid lag. Deze *Prunus* loopt namelijk zó vroeg uit, dat hij eigenlijk nooit vroeg genoeg geplant kan worden. Daarom werden de afleggers in het jaar daarop reeds in oktober/november van het aflegbed gehaald en direct uitgeplant, zodat zij nog voor de winter konden aanwortelen. Zodoende werd in twee achtereenvolgende jaren een zeer goede aanslag verkregen. De vermeerdering van deze plant behoeft dus nu geen moeilijkheden meer op te leveren.

Prunus subhirtella autumnalis. Volgens mededeling uit de praktijk voldoet oculeren op Limburgse boskriek minder goed. Als vermoedelijke oorzaak wordt een minder goede vereniging van ent met onderstam genoemd. Een en ander was aanleiding om deze plant af te leggen. In twee achtereenvolgende jaren werd daarbij een goede beworteling verkregen (fig. 7), vandaar dat deze vermeerderingsmethode wel aanbevolen kan worden.

Als alternatief kan verder nog vermeerdering door scheutstek in aanmerking komen. Deze suggestie wordt gedaan naar aanleiding van de zeer goede uitkomsten, welke gedurende twee achtereenvolgende jaren verkregen werden met stekken onder waterverneveling.

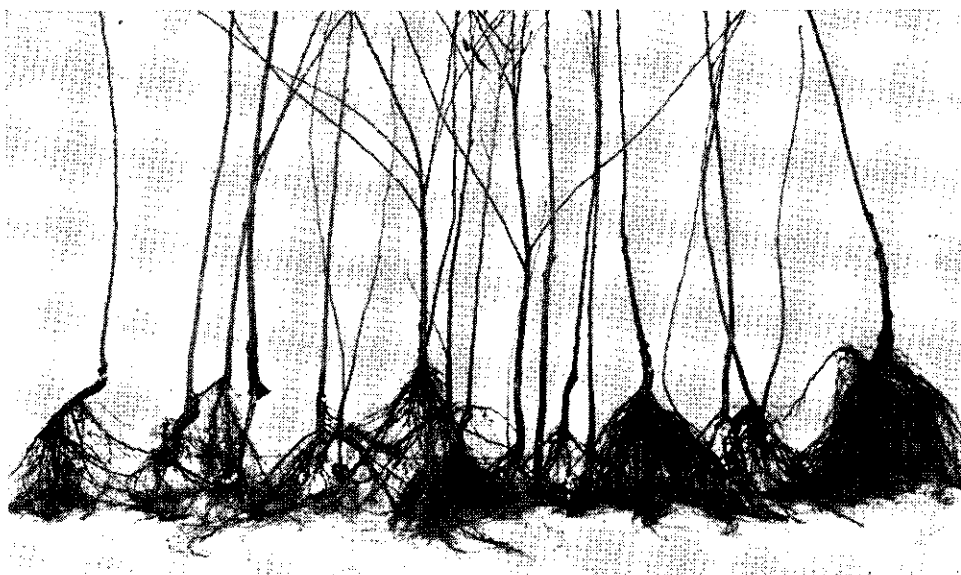

Fig. 7.

Bewortelde afleggers van *Prunus subhirtella autumnalis*.

DIVERSE LAANBOMEN.

Tal van laanbomen werden afgelegd volgens de bleekmethode. Globaal genomen komt het er op neer, dat goede uitkomsten verkregen werden bij planten, welke in de praktijk veelal ook reeds met succes door afleggen vermeerderd worden, zij het op een andere manier, welke hier ter onderscheiding de inlegmethode genoemd zal worden. Zo werd een goede beworteling verkregen van *Acer saccharinum*, *Alnus cordata*, *Alnus elliptica*, *Corylus colurna* (fig. 8), *Populus canescens*, *Populus tremula* x *tremuloides* en *Tilia europaea* 'Zwarte Linde'. Voor deze planten kan de bleekmethode wel aanbevolen worden.

Een matige beworteling gaven: *Juglans sieboldiana*, *Populus tremula*, *Populus lasiocarpa*, *Tilia cordata*, *Tilia euchlora*, *Tilia europaea* 'Koningslinde', *Tilia tomentosa* en *Ulmus carpinifolia* 'Bea Schwarz'. Beslist slecht waren: *Acer platanoides* 'schwedleri', *Acer pseudoplatanus atropurpureum*, *Acer rubrum*, *Carpinus betulus fastigiata* en *Ulmus carpinifolia dampieri*. Toch kan ook een geringe beworteling in bepaalde gevallen nog zijn nut hebben. Zo werden bewortelde afleggers verkregen van *Robinia pseudoacacia* 'Sandraudiga' als uitgangsmateriaal voor verdere vermeerdering door wortelstek.

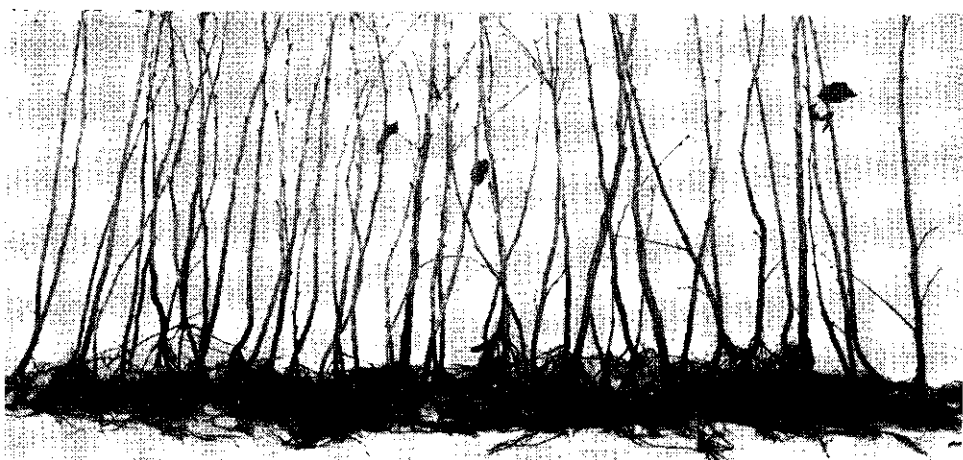

Fig. 8.

Bewortelde afleggers van *Corylus colurna*.

BIJZONDERE TOEPASSINGEN.

Tot slot zullen nog een tweetal toepassingen van de bleekmethode van afleggen vermeld worden, welke voorlopig van nog geen enkel practisch nut zijn.

Een van de doeleinden, welke nagestreefd worden is het verkrijgen van een zwak groeiende appelonderstam met een stevig wortelgestel, welke ook zonder paal een goede verankering in de grond geeft. Indien een dergelijke onderstam als vervanger van M. IX in aanmerking kan komen, zou een belangrijke besparing op de aanlegkosten mogelijk worden. Onder meer werd de vermeerdering van zwakgroeiende appelrassen beproefd door de bleekmethode van afleggen. De bedoeling is na te gaan of er, evenals dat bij pruimen het geval is, ook bij appels rassen voorkomen, welke even gemakkelijk bewortelen als een

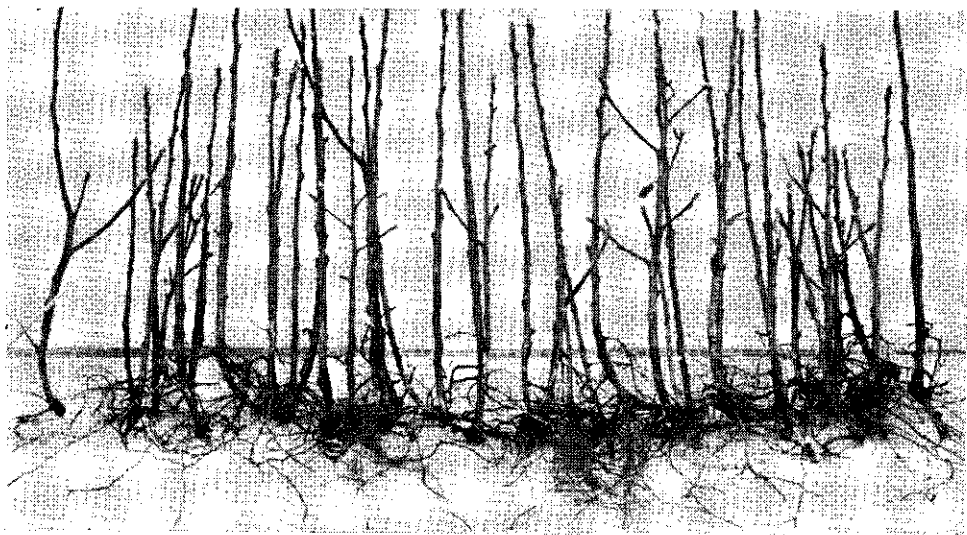

Fig. 9.

Bewortelde afleggers van Manks Codlin.

onderstam. Reeds kan gewezen worden op de eerste opbrengst van een aflegbed van 5 m van Manks Codlin. Van 68 scheuten waren er 62 beworteld. Fig. 9 geeft een indruk van de verkregen beworteling.

Verder werd het afleggen van Meikers beproefd. Mocht blijken, dat de vermeerdering van dit ras niet al te bezwaarlijk is, dan zou nader onderzocht kunnen worden of de teelt van deze kers op eigen wortel mogelijk voordelen heeft.

Ook om een andere reden waren planten op eigen wortel gewenst. Het optreden van volgers in meikersen wordt namelijk wel verklaard door aan te nemen dat Meikers een periclinale chimaere is. Deze hypothese kan op haar juistheid getoetst worden door planten op eigen wortel te vermeerderen uit wortelstek of wortelopslag. In geval Meikers inderdaad een periclinale chimaere is, zullen alle planten uit wortelopslag van Meikers volgers zijn.

In 1954 werden redelijk goede uitkomsten verkregen. Iets minder dan de helft van het aantal scheuten was goed beworteld, zoals moge blijken uit fig. 10.

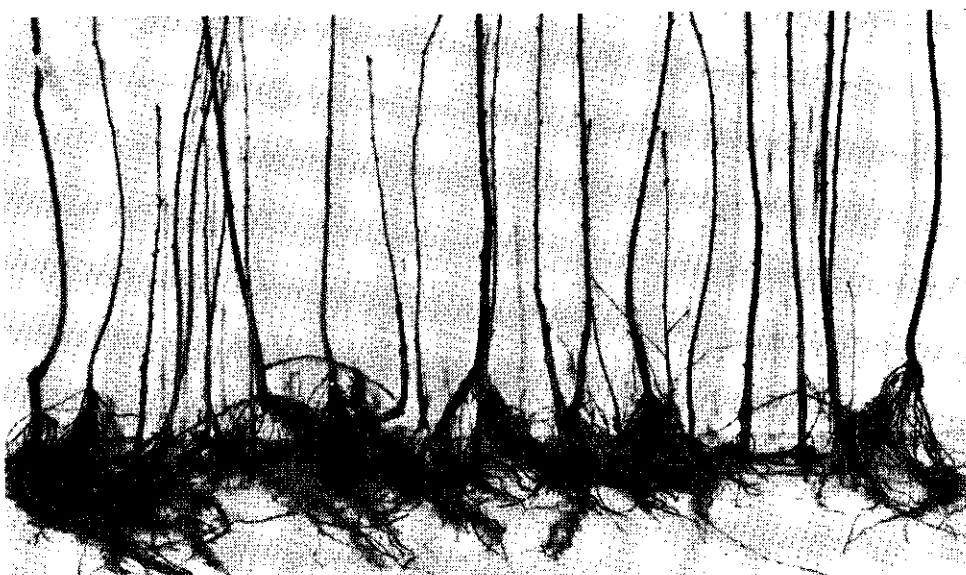

Fig. 10.

Bewortelde afleggers van Meikers.

Het jaar daarop was de beworteling echter zeer gering. Ook bij andere planten waren de uitkomsten over het geheel minder, vermoedelijk als gevolg van het zeer droge voorjaar. De groei is dan zeer traag, zodat voorzichtig aangeaard moet worden en de kans bestaat dat de scheuten minder goed gebleekt worden en de aanaardgrond minder goed vocht houdt. Om een betere beworteling te verkrijgen wordt nu aangeaard met vochtige turfmoel bij een scheutlengte van 2—3 cm. Door af te dekken met een dun laagje grond wordt uitdroging en wegwaaien van de turfmoel voorkomen.

BESLUIT.

Het voorgaande handelt over de bleekmethode van afleggen. Men zal zich afvragen of deze manier van afleggen nu wel beter is dan de inlegmethode.

Het is niet gemakkelijk hieromtrent een juist oordeel te vellen. De voorkeur gaat zo gemakkelijk uit naar de methode, waarmede men de meeste ervaring heeft. Vermoedelijk is het zo dat soms de bleekmethode, andermaal de inlegmethode de voorkeur verdient. Een enkele ervaring wijst in die richting. *Acer rubrum* gaf met de bleekmethode een slechte beworteling en dan nog voornamelijk op het meerjarige hout. Dit was aanleiding tot een vergelijking van beide methoden, daarbij uitgaande van een gelijk aantal planten. Het resultaat was dat met de inlegmethode bijna de dubbele opbrengst aan bewortelde afleggers verkregen werd. In dit geval was dus de inlegmethode beslist beter. Doch bij berken werd met bleken een veel betere beworteling verkregen dan ooit in de praktijk van inleggen waargenomen werd.

Meer in het algemeen gesproken moet gezegd worden dat afleggen altijd zeer bewerkelijk is en zich daardoor slecht leent voor toepassing in het grootbedrijf. Een ander bezwaar van afleggen is nog dat het geen snelle aanpassing aan een veranderde vraag mogelijk maakt. Dit laatste bezwaar kan tot op zekere hoogte ondervangen worden door afleggen te combineren met andere vermeerderingsmethoden, die lang niet altijd zo bedrijfszeker zijn als afleggen. Soms zal men op afleggen aangewezen zijn bij gebrek aan beter of omdat men niet over een kas beschikt. Ook zijn er wel voorbeelden van planten, die zich speciaal voor afleggen lenen.

Vergelijken wij andermaal de bleekmethode met de inlegmethode dan kan als voordeel van de eerstgenoemde vermeerderingswijze gelden dat deze zich althans nog enigszins leent voor mechanisatie omdat in rijen gewerkt wordt.

In geval bleken niet noodzakelijk is kan grond opgebracht worden met een aanaardploeg. Doch ook de bleekmethode kan vereenvoudigd worden, zoals wij wel gezien hebben. Met een ploeg wordt dan aan weerskanten grond van de aanaardheuvel weggehaald zodat alleen de middenmoot achterblijft. Het is bij onderstammen als regel mogelijk om de afleggers met een schop af te steken, doch bij Brompton moeten ze afgeknipt worden met een snoeischaar. Alle scheuten worden van het aflegbed gehaald zodat men niets anders over houdt dan korte dikke stukken overjarig hout plat op de grond van dicht op elkaar staande moerplanten (30 cm).

Zodoende komt het neerleggen en vastzetten van takken in het vroege voorjaar te vervallen. Het bleken gebeurt zoals gebruikelijk, doch in een tijd dat het al niet zo druk meer is. De produktie per oppervlakte is wel minder, doch daar staat een besparing van arbeid tegenover.

LITERATUUR.

1. Knight, R. C., J. Amos, R. G. Hatton a.o. The vegetative propagation of fruit tree rootstocks. Annual Report East Malling Research Station 1926—1927, supplement II, blz. 11—30.
2. Zweede, A. K. Vegetatieve vermeerdering van fruitonderstammen. De Fruitteelt 21, 1931: 183—192.
3. Soest, W. van. Pruimenonderstammen. Meded. van de Directeur van de Tuinbouw 12, 1949: 470—481.
4. Floor, J. Kwee en vorstgevoeligheid. De Boomkwekerij 3, 1948: 144 en Meded. Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen 18, 1950: 5—6.
5. Floor, J. De vermeerdering van onderstammen voor fruitgewassen. Meded. Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen 25, 1951. 14 blz.
6. Floor, J. Het afleggen van onderstammen. De Boomkwekerij 7, 1951: 1 en Meded. Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen 43, 1953: 54—55.

7. Floor, J. Regels voor het afleggen van pruimenonderstammen. De Boomkwekerij 7, 1951: 7 en Meded. Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen 43, 1953: 56—58.
8. Floor, J. Vermeerdering van houtige gewassen. Jaarverslag Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen 1951—1952, 2 (1954), blz. 26—32.

Stekken onder plastic.

Oriënterende proeven op kleine schaal met stekken onder plastic hebben verrassend goede uitkomsten opgeleverd. Als eerste toepassing werd een stekmethode uitgewerkt, welke zich leent voor de amateur, welke zelf de planten voor zijn kamer en tuin wil opkweken. Daartoe werd een miniatuur kweekkasje gemaakt van een bloempot, twee U-vormig gebogen stukjes gegalvaniseerd draad en een hoes van polyaethyleen-plastic. Zo'n stekkasje kan op een vensterbank voor het raam, doch uit de zon, geplaatst worden. Het is dan ruimschoots voldoende wanneer de stekken éénmaal per week nagekeken worden (zie literatuur).

De oorspronkelijke bedoeling, om voor de vakman een gebruik van plastic te vinden, welke arbeid bespaart, bleek minder eenvoudig. Op grond van een tweejarige ervaring kunnen wij thans echter een toepassing in overweging geven, welke, naar wij menen, voordelen heeft. Het is voor het stekken van minder moeilijke heesters in de eerste helft van september, dus in een tijd dat ook boomkwekers met een uitgebreid oculeerprogramma het niet zo druk meer hebben.

De uitvoering is als volgt. Om een stekbed van 1,50 m worden opstaande planken geplaatst, waarop horren gelegd worden. Hier overheen wordt een vel plastic uitgerold van de vereiste lengte, welke door betonbalken windvast op zijn plaats gehouden wordt (zie foto).

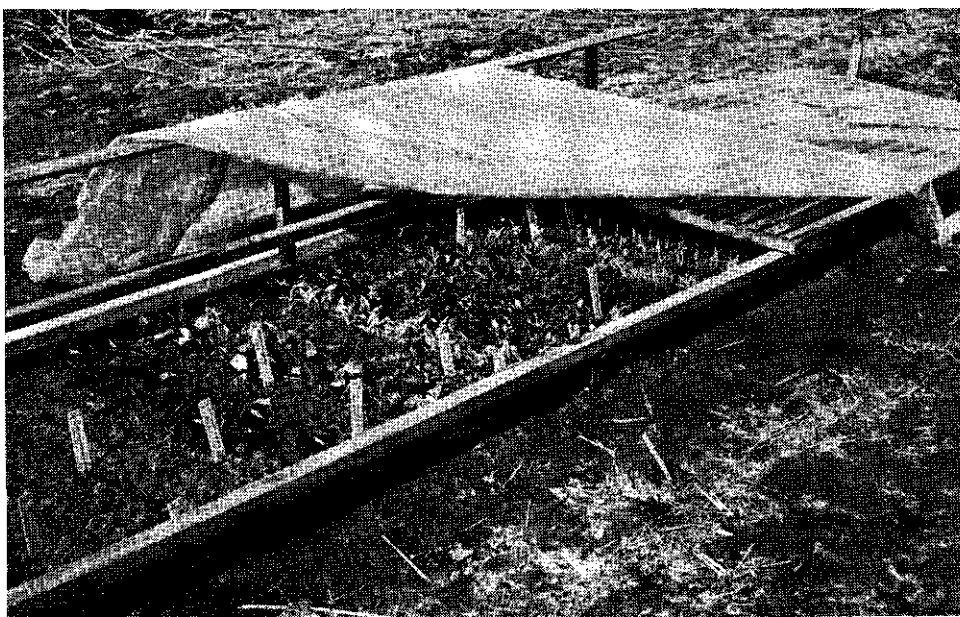

Fig. 11.
Stekken onder plastic.

Tabel 2. Stekken onder plastic, gestoken 12—14 september, gecontroleerd 21 maart 1956.
(Cuttings under plastic, inserted 12—14 september, rooting recorded 21 march 1956).

Naam (Name)	Aard van de stekken (Type of cutting)	Aantal (Number)	Groeistof (Growth substance)	Beworteling (Rooting)				
				Zwaar (Heavy)	Voldoende (Good)	Licht (Light)	Begin (Beginning)	Callus
<i>Berberis thunbergii selectie</i>	zij scheuten	65	0		53	8		94
<i>Chaenomeles 'Crimson and Gold'</i>	"	65	2 $\frac{0}{10}$ IB		15	8		35
<i>Cotoneaster multiflora calocarpa</i>	"	75	1 $\frac{0}{10}$ IB					0
" <i>salicifolia floccosa</i>	"	50	1 $\frac{0}{10}$ IB		6	13		38
" <i>sterniana</i> (wardii hort.)	"	70	1 $\frac{0}{10}$ IB		50	15		93
" <i>watereri</i>	"	70	1 $\frac{0}{10}$ IB			10		14
<i>Forsythia intermedia spectabilis</i>	zij scheuten in groei	60	0		52		2	87
<i>Hypericum densiflorum</i>	zij scheuten in groei, getopt	125	0		76	20		77
<i>Prunus laurocerasus mischeana</i>	eindscheuten in rust	60	$\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ IB	48	10			97
" <i>lustranica</i>	eindscheuten in groei	65	$\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ IB		41	14	6	85
" <i>subhirtella autumnalis</i>	zij scheuten in groei, getopt	90	$\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ IB		58	16	8	82
<i>Pyracantha coccinea lalandii</i>	zij scheuten in groei	100	1 $\frac{0}{10}$ IB		46	31		77
<i>Spiraea veitchii</i>	eindscheuten in groei,							
	getopt	90	2 $\frac{0}{10}$ IB		36	25	3	68
<i>Viburnum plicatum tomentosum</i>	eindscheuten in groei	60	$\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ IB	34	12	2	6	80
<i>Weigelia 'Eva Rathke'</i>	zij scheuten in groei	55	1 $\frac{0}{10}$ IB		34	12		84
								5

Als plastic gebruikten wij P.V.C. omdat dit voorradig was, doch polyaethyleen verdient de voorkeur, althans voor gebruik gedurende het winterseizoen. Het plastic moet uiteraard voldoende stevig zijn, vandaar dat een dikte van 0.2 mm wel gewenst is. De stekken werden éénmaal per week gecontroleerd om, zo nodig, te luchten en afgevallen bladeren weg te halen. Bij vriezend weer werd de stekbak afgedekt met rietmatten. Nadat in het voorjaar de meeste stekken een schot gemaakt hadden werd geleidelijk afgehard tot in mei het plastic verwijderd werd. Daarna werd geschermd met horren tot omstreeks de langste dag.

Tabel 1 en 2 geven een indruk van hetgeen op deze manier bereikt kan worden.

De stekdatum was in beide jaren laat. Het verdient de voorkeur om vroeger te beginnen, zo mogelijk eind augustus al. Men zal dan vermoedelijk verder kunnen komen met stekken die nogal traag bewortelen. In de eerste weken kan het nodig zijn om op warme zonnige dagen nog wat extra te schermen.

Bij vergelijking van de beworteling in de beide jaren, 1954 en 1955, zij men bedacht op het verschil in contrôle-tijd. In tabel 1 werden de uitkomsten genoteerd ná het daaropvolgende groeiseizoen, dus een jaar na de stekdatum, terwijl in tabel 2 de beworteling werd vermeld vóór het daaropvolgend groeiseizoen, dus een half jaar na de stekdatum. Verder zij nog opgemerkt, dat de stekken, welke in beide tabellen voorkomen *cursief gedrukt* werden.

Op grond van de verkregen resultaten menen wij, dat deze toepassing van plastic aanbevolen kan worden voor het stekken van minder moeilijke heesters in het naseizoen. Plastic heeft het voordeel dat hiermede op een eenvoudige en goedkope manier een volkomen tochtvrije afsluiting van stekken verkregen kan worden.

Literatuur: J. Floor en P. A. Wezelenburg. Planten in plastic, herziene druk 1955, uitgave I.V.T.

Het enten van een druif op een stek van een onderstam.

INLEIDING.

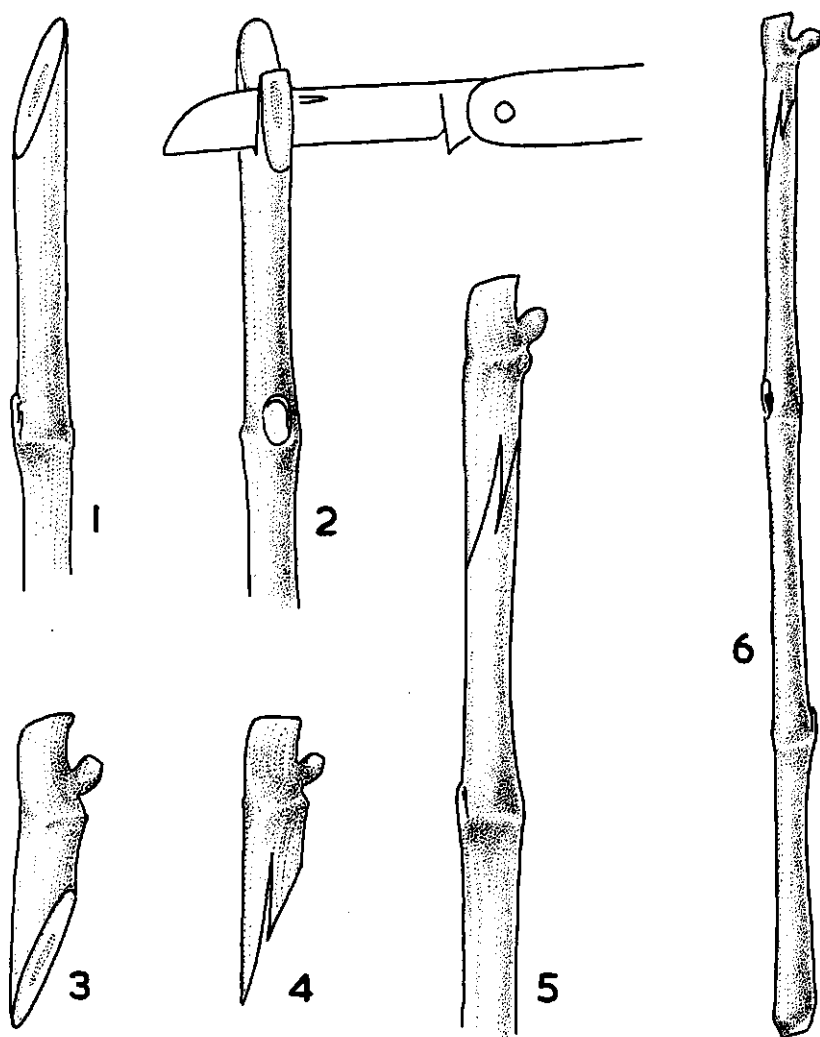
Zoals bekend is Black Alicante gevoelig voor wateroverlast waardoor op gronden met een minder gunstig profiel vaak de zogenaamde Alicanteziekte optreedt. De kwaal kan voorkomen worden door op dergelijke gronden enten te planten van Alicante op Fosters White Seedling, een ras met een oppervlakkig wortelgestel. Een bezwaar is evenwel nog, dat het enten moeilijkheden oplevert, vandaar dat nagegaan werd hoe hierin verbetering gebracht kan worden. Hetgeen nu volgt is een uiteenzetting van een entmethode waarmede zeer hoge slagingspercentages verkregen kunnen worden. Daarbij werd een dankbaar gebruik gemaakt van uitvoerige inlichtingen ons verstrekt door dr. H. Birk tijdens een bezoek in 1951 aan het proefstation te Geisenheim in Duitsland. Gedurende een 5-jarige ervaring is ons wel gebleken hoezeer dr. Birk het enten van druiven geperfectioneerd heeft. Behoudens aanpassingen aan onze omstandigheden hebben wij in feite niets anders gedaan dan zijn methode na te werken.

Het enthout wordt gesneden van goed uitgerijpte éénjarige takken. Het tijdstip van snijden is zo laat mogelijk, doch op een tijdstip dat het hout nog in rust is. Wij deden het eind januari. De stekken van de onderstam, Foster's White Seedling (F.W.S.) werden op 2 leden ingekort, door deze aan de basis onder een oog af te snijden en boven het derde oog op de helft van het lid te toppen. Vervolgens werden deze stekken ontdaan van alle ogen. De takken van het entras, Black Alicante, werden op bruikbare afmetingen gesneden, teneinde het te kunnen opbergen. Het enthout wordt in afgesloten platte

kistjes gelegd met de basis- en topeinde in vochtig zand. Om de vorst te weren worden de kistjes in de grond ingegraven. Het verdient aanbeveling het enthout van tijd tot tijd te contrôleren op schimmel, waartegen zo nodig enkele uren gelucht wordt.

Het enten gebeurt in de eerste helft van maart. Tevoren worden de stekken van F.W.S. gedurende een dag of vier op tweederde van de lengte in lauw water in sap getrokken. Zodra bij het aansnijden direct vocht op de snijwond verschijnt kan met enten begonnen worden. Het hout van Alicante wordt enkele uren vóór het enten op één oog gesneden en in lauw water gelegd. De enten van Alicante worden op de onderstam F.W.S. gezet door Engelse enting zonder aan te binden. Enten in rust zouden afgestoten worden, vandaar dat het enthout, evenals de stekken door de genoemde lauwwaterbehandeling even uit de rust gehaald worden. Om dezelfde reden moet de Engelse enting zo uitgevoerd worden dat de enten goed klem komen te zitten.

Voor het verkrijgen van een goede vergroeiing moeten ent en onderstam precies even dik zijn en aangesneden worden als in onderstaande tekening.

Tekening van J. Baër.

De onderstam wordt in het midden van het derde lid afgesneden. Daarbij wordt boven de plaats waar een knop gezeten heeft schuin naar boven gesneden. De ent wordt een paar centimeters onder de knop schuin naar beneden afgesneden. De snijvlakken van ent en onderstam worden dicht bij het merg naar beneden ingesneden. Vervolgens wordt de ent op de onderstam geschoven en wel zodanig dat hij goed klem komt te zitten en de snijvlakken van ent en onderstam elkander volledig bedekken.

DE BEHANDELING.

De enten worden horizontaal in vochtig zand gelegd bij een temperatuur van 23° C om vóór te callen. Een hogere temperatuur, tot 28° C, is eigenlijk nog beter. Nadat de enten een gesloten callusring gevormd hebben om de entplaats, wat ongeveer 2 weken duurt, worden zij gepot en vervolgens in een kas onder dubbel glas schuin ingegraven met de entplaats in turfmolm doch met de knop er nog juist boven. Een temperatuur van 23° C of hoger blijft gehandhaafd. Daar druiven bij hoge luchtvochtigheid gevoelig zijn voor schimmelaantasting moet zoveel mogelijk gelucht worden, overdag bij donker weer en 's nachts ook wanneer de buitenlucht niet te droog is. Wanneer de enten een schot gemaakt hebben van ongeveer 10 cm wordt geleidelijk afgehard. Daarbij wordt ook de entplaats vrij van turfmolm gemaakt. Bij een scheutlengte van 15—25 cm gaan de beddingramen er definitief af en worden de enten rechtop gezet.

HET UITPLANTEN.

De enten kunnen nu klaar gemaakt worden voor uitplanten. Eerst worden zij met pot in een warenhuis ingegraven en licht geschermd tegen de zon. Nadat de enten een flinke wortelkluit gemaakt hebben, worden ze uit de pot geklopt. Is de potkluit te stevig dan verdient het aanbeveling de grond los te knijpen. De enten worden vervolgens op de plaats van hun bestemming geplant en goed aangepoten. De eerste weken wordt licht geschermd.

Op de hier aangegeven manier kunnen dus enten, welke in maart gemaakt werden reeds in mei in een kas of warenhuis uitgeplant worden. Gedurende 5 jaren hebben wij zodoende zonder uitzondering zeer goede uitkomsten verkregen. De methode is dus niet alleen goed maar ook betrouwbaar. In de praktijk worden de enten eerst nog een jaar opgekweekt voordat zij in een kas uitgeplant worden. Men heeft evenwel pas het volle profijt van de entmethode indien men hetzelfde voorjaar nog plant. In het Duitse wijngebied doet men dit dan ook op grote schaal. De enten welke in het vroege voorjaar gemaakt worden, worden in mei daarop buiten uitgeplant nadat het gevaar voor nachtvorst geweken is.

LITERATUUR.

A. Dümmler, Die Herstellung und Anpflanzung von Pfropfreben pp. 34, 1949.
E. Vogt, Weinbau. Stuttgart, Eugen Ulmer, 1954. 272 blz.

MEDEDELINGEN ^{1) 2)} VAN HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN

25. Floor, J. De vermeerdering van onderstammen voor fruitgewassen. Augustus 1951	f	0.75
26. Banga, O. Bescherming van kwekerseigendom. Oktober 1951	f	0.30
27. Sneep, J. Selectie op het juiste tijdstip. Oktober 1951	f	0.25
28. Floor, J. Onderstammenonderzoek. Oktober 1951	f	0.30
29. Gerritsen, C. J. Walnotenteelt. Oktober 1951	f	0.35
30. Kronenberg, H. G. (I.V.T.) en H. J. de Fluiter (I.P.O.). Resistentie van frambozen tegen de grote frambozenluis <i>Amphorophora rubi</i> Kalt. Oktober 1951	f	0.40
31. Sneep, J. De betekenis van de andromonoecische planten voor de veredeling van <i>Asparagus officinalis</i> L. November 1951	f	0.35
32. Algemene Veredelingsdagen 1951. Verslag van voordrachten en discussies. Maart 1952	Uitverk.	
33. Banga, O. Protection of the breeder's work. April 1952	Uitverk.	
34. Sonnaville, P. de. De mirabellenteelt. April 1952	f	0.40
35. Kronenberg, Hester G. Nieuwe aardbeirassen in West-Europa. Juli 1952	Uitverk.	
36. Hofstra, R. en M. Keuls. Onderzoek naar de opbrengst aan nicotine van <i>Nicotiana rustica</i> L. over de jaren 1949—1950. Juli 1952	Uitverk.	
37. Banga, O. en M. Keuls. Praktijkproeven wortelen Amsterdamse Bak 1949—1950. Juli '52	Uitverk.	
38. Banga, O. en M. Keuls. Praktijkproeven zomerwortelen 1949—1950. Juli 1952	Uitverk.	
39. Kronenberg, H. G. Veredelingswerk met aardbeien op het I.V.T. Oktober 1952	Uitverk.	
40. Floor, J. Proeven met vermeerdering door entstekken. Oktober 1952	Uitverk.	
41. Banga, O. Some factors in the growth rate of red garden beets. November 1952	f	0.45
42. Sneep, J. Praktijkproeven met Westlandse Boerenkool 1949—1950 en 1950—1951. December 1952	f	1.—
43. Een bos enthoutjes. Januari 1953	f	1.35
44. Banga, O. Praktijkproeven met Ronde Rode Radijs 1951—1952. Februari 1953	f	0.65
45. Gerritsen, C. J. De rassenkeuze bij de Walnoot. Maart 1953	f	1.15
46. Kronenberg, H. G. De veredeling van Klein-Fruit in de Ver. Staten van Amerika. April 1953	f	0.65
47. Banga, O. en M. Keuls. Praktijkproeven met Berlikumer Wortel 1949. April 1953	f	0.65
48. Gerritsen, C. J. Welke kersen moeten we planten. April 1953	f	0.45
49. Banga, O., M. Keuls en M. Wattel. Praktijkproeven met Flakkeese Winterwortel 1950—1951. Mei 1953	f	0.90
50. Algemene Veredelingsdagen 1952. Verslag van voordrachten en discussies. Juni 1953	f	1.50
51. Sneep, J. Praktijkproeven met Spitskool 1949—1950 en 1950—1951. Juli 1953	f	0.65
52. Boom, B. K. Internationaal reglement voor de naamgeving van gekweekte planten. September 1953	f	0.75
53. Kronenberg, H. G. en F. Garretsen. Opbrengstproeven met aardbeiklonen. November 1953	f	0.35
54. Veredelingsdag Groentegewassen 1953. Verslag van voordrachten en discussies. December 1953	f	1.—
55. Floor, J. Planten in plastic. Januari 1954	Uitverk.	
56. Banga, O. Taproot-problems in the breeding of root vegetables. April 1954	f	0.25
57. Jensma, J. R. en A. Kraal. Praktijkproeven met Rode Kool 1950—1951. Juni 1954	f	1.10
58. Jensma, J. R. en A. Kraal. Praktijkproeven met Spruitkool 1950—1951. Aug. 1954	f	0.85
59. Veredelingsdag Fruitgewassen 1954. Verslag van voordrachten en discussies. Augustus 1954	f	0.95
60. Kraal, A. The use of Honey-bees and Bumble-bees in breeding work. September 1954	f	0.45
61. Jensma, J. R. en A. Kraal. Praktijkproeven met Witte Kool 1952—1953. Februari 1955	f	1.35
62. Banga O. en J. W. de Bruyn. Selection of carrots for carotene content. Februari 1955	f	0.25
63. Kronenberg, Hester G. en L. M. Wassenaar. Praktijkproeven met aardbeirassen 1952—1954. April 1955	f	0.90
64. Keuls, M. en J. W. Sieben. Two statistical problems in plant selection. April 1955	f	0.35
65. Banga, O. The Institute of Horticultural Plant Breeding. April 1955	f	0.25
66. Banga, O. Uienveredeling met gebruikmaking van inteelt en herstel door heterosis. Juni 1955	f	0.30
67. Banga, O. Carrot yield analysis. September 1955	f	0.30
68. Banga, O., J. W. de Bruyn en L. Smeets. Selection of carrots for carotene content II. Sub-normal content at low temperature. September 1955	f	0.25
69. Braak, J. P. Effect of temperature and light on June Yellows in strawberries. September 1955	f	0.25
70. Banga, O. De ontwikkeling van de rassensituatie bij groentegewassen. Oktober 1955	f	0.25
71. Bruyne, A. S. de. Tendenzen in de ontwikkeling van het Nederlandse fruitsortiment. Oktober 1955	f	0.40
72. Banga, O. Praktijkproeven met Knolseldertj 1953—1954. Januari 1956	f	0.30
73. Floor, J. Proeven met stekken onder watervrneveling. April 1956	f	1.—
74. Andeweg, J. M. en J. H. Buyten. Praktijkproeven met Tomaten 1954—1955. April 1956	f	0.40
75. Andeweg, J. M. en A. van Steenberghe. Praktijkproeven met Stoksnijbonen 1953—1954. Mei 1956	f	0.35
76. Banga, O. en J. L. van Bennekom. Praktijkproeven met Ronde Witpunt Radijs 1953—1954. Mei 1956	f	0.55
77. Smeets, L. and Hester G. Kronenberg. Runner formation on strawberry plants in autumn and winter	f	
Smeets, L. Runner formation on strawberry plants in autumn and winter. II. Influence of the light intensity on the photoperiodical behavior. Juni 1956	f	0.30
78. Smeets, L. Influence of the temperature on runner production in five strawberry varieties. Juni 1956	f	0.25
79. Smeets, L. and L. M. Wassenaar. Problems of heat spot in <i>Fragaria vesca</i> L. when indexing strawberry selections for viruses. Juni 1956	f	0.50
80. Banga, O. and J. W. de Bruyn. Selection of carrots for carotene content. III. Planting distances and ripening equilibrium of the roots. Juni 1956	f	0.35
81. Banga, O. International conference on the improvement and on the standardization of vegetable varieties at Wageningen, Netherlands on August 26 and 27. Augustus 1955	f	0.75
82. Floor, J., P. A. Wezelenburg en H. H. van Doesburg. Proeven met vermeerdering van houtige gewassen. September 1956	f	0.80

PERSBERICHTEN UITSLAGEN PRAKTIJKPROEVEN

10- 3-'50.	Uitslag	Praktijkproeven	Wortel Berlikumer 1949.
4-10-'50.	Uitslag	Praktijkproeven	Tuinbonen 1949—1950.
29-11-'50.	Uitslag	Praktijkproeven	Bak- en Zomerwortelen 1949—1950.
29-11-'50.	Uitslag	Praktijkproeven	Platronde en Ronde Kroten 1949—1950.
12-12-'50.	Uitslag	Praktijkproeven	Pronkbonden 1950.
21- 3-'51.	Uitslag	Praktijkproeven	Westlandse Boerenkool 1949—1950.
3- 9-'51.	Uitslag	Praktijkproeven	Spitskool 1950—1951.
7-12-'51.	Uitslag	Praktijkproeven	Flakkeese Winterwortel 1950—1951.
23- 1-'52.	Uitslag	Praktijkproeven	Vroege en Herfst Rodekool 1950—1951.
31- 3-'52.	Uitslag	Praktijkproeven	Spruitkool 1950—1951.
4-11-'52.	Uitslag	Praktijkproeven	Ronde Rode Radijs 1951—1952.
4-11-'52.	Uitslag	Praktijkproeven	Vroege Rijspeulen 1951—1952.
25-11-'52.	Uitslag	Praktijkproeven	Lange Kroten 1951—1952.
23- 1-'53.	Uitslag	Praktijkproeven	Radijs Ronde Scharlakenrode Extra Kortloof 1951—1952
13- 5-'53.	Uitslag	Praktijkproeven	Bewaar Rode Kool 1951—1952.
10- 9-'53.	Uitslag	Praktijkproeven	Vroege Witte Kool 1952—1953.
18-12-'53.	Uitslag	Praktijkproeven	Herfst Witte Kool 1952-1953.
3- 6-'54.	Uitslag	Praktijkproeven	Bewaar Witte Kool 1952—1953.
17-11-'54.	Uitslag	Praktijkproeven	Stoksnijbonen 1953—1954.
2-12-'54.	Uitslag	Praktijkproeven	Ronde Rode Witpunt Radijs 1953—1954.
12- 2-'55.	Uitslag	Praktijkproeven	Knolselderij 1953—1954.
1- 9-'55.	Uitslag	Praktijkproeven	Vroege Groene Savoyekool 1954—1955.
14-11-'55.	Uitslag	Praktijkproeven	Tomaten 1954—1955.
27-12-'55.	Uitslag	Praktijkproeven	Witlof vroege trek 1954—1955.
2- 3-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Witlof middelvroege trek 1954—1955.
5- 3-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Schorseneren 1954-1955.
28- 5-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Savoye Kool 1954-1955.
28- 5-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Witlof Koude kuil en Meilof 1954-1955.
30- 7-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Tuinbonen 1955-1956.
1- 9-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Amsterdamse Bakwortel 1955-1956.
1- 9-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Vroege Rode Kool 1956.
1- 9-'56.	Uitslag	Praktijkproeven	Platronde Kroten 1955-1956.

Zijn geplaatst
in diverse
tuinbouw-
bladen.

RASSENLIJSTEN 1)

UITGEGEVEN DOOR HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN

Achtste Beschrijvende Rassenlijst voor Groentegewassen. 1956.	Redacteur Dr O. Banga	f 1.75
Achtste Beschrijvende Rassenlijst voor Fruit. 1956		f 1.75

JAARVERSLAGEN 1)

VAN HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN

Jaarverslag 1950. 1 (1951)		Uitverk.
Jaarverslag 1951—1952, 2 (1954)		f 3.50

PUBLIKATIES VAN HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN IN ANDERE ORGANEN OF IN BOEKVORM EVENTUEEL IN SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN 2)

De publikaties, waarvan prijs en uitgever worden vermeld, zijn verkrijgbaar in de boekhandel. Overigens wende men zich tot de opgegeven bronnen of tot de bibliotheek van het I.V.T.

- Komen, G.** Wat groeit er in de moestuin? Uitg. W. J. Thieme & Cie, Zutphen, 1955, 127 p., f 3.50.
- Gerritsen, C. J.** De walnoot als fruitteeltgewas. Groenten en Fruit 10, 1955: 747, 803-804, 875-876, 890-891.
- Wassenaar, L. M.** Welke nieuwe aarbeirassen zijn voor Nederland van belang? De Tuinderij 35, 1955, No. 12.
- Petiet, J.** Isolatiemiddelen. Zaadbelangen 9, 1955: 53-54.
- Boom, B. K.** Polygonum cuspidatum. De Boomkwekerij 10 1955: 84-85.
- Kronenberg, H. G.** Nachtvorstschade aan zwarte bessenrassen 1954. De Fruitteelt 45, 1955: 400-401.
- Elzenga, G.** Digitalis lanata en de bladvlekkenziekte. V.N.K.-Nieuws 1955: 26-27.
- Elzenga, G.** De selectie van Angelica-wortel op wortelgewicht en vluchtige oliegehalte in verband met milieu-factoren. V.N.K.-Nieuws 1955: 34-39, 42-47.
- Gerritsen, C. J.** De selectie van (okker)-noten. Dendrologisch Jaarboek 1954: 40-43.
- Jensma, J. R.** Mei in Mechelen. Groenten en Fruit 10, 1955: 1292.
- Floor, J. en P. A. Wezelenburg.** Planten in plastic. Uitg. I.V.T. Juni 1955, 10 p. f 0.25.

1) Zolang de voorraad strekt kunnen deze publikaties franco worden toegezonden, na ontvangst van het vermelde bedrag op giro no. 425340 van het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen, S. L. Mansholtlaan 15 te Wageningen onder vermelding van wat verlangd wordt; ook bestaat de mogelijkheid deze publikaties uit de bibliotheek van het I.V.T. te lenen.

2) Eerder verschenen publikaties zijn vermeld achterin de Mededelingen nos 1 t/m 70 van het I.V.T.

- Banga, O. De plantenveredeling als factor in de strijd om het bestaan. Extra nummer Landbouwkundig Tijdschrift Mei 1955 en Zaadbelangen 9, 1955: 173-174, 187-188.
- Kronenberg, H. G. Ervaringen met aardbeirassen in 1955. Groenten en Fruit 11, 1955: 138.
- Elzenga, G. Het kweken van plantmateriaal van Valeriaan. V.N.K.-Nieuws 1955: 70-72.
- Jensma, J. R. Is spits + vroeg + groen = Vroege Groene Spitse? Groenten en Fruit 11, 1955: 221.
- Elzenga, G. Digitalis lanata. V.N.K.-Nieuws 1955: 87-91.
- Boom, B. K. Notes on cultivated plants. Acta Botanica Neerlandica 4, 1955: 167-171.
- Banga, O. Het XIVe Internationale Tuinbouwcongres. Zaadbelangen 9, 1955: 232-233.
- Gaag, H. C. v. d. Het kweken en het gebruik van vleesvliegen bij het veredelingswerk. Zaadbelangen 9, 1955: 233-236.
- Elzenga, G. Veredelingsproblemen bij Angelica archangelica. Meded. Dir. Tuinbouw 18, no. 8/9, 1955: 748-752.
- Floor, J. Problemen bij de selectie van rozenonderstammen. Meded. Dir. Tuinbouw 18, no. 8/9, 1955: 706-710.
- Kronenberg, H. G. (I.V.T.) en J. J. Doesburg (I.B.V.T.). Meer aandacht voor het vitamine-C-gehalte van zwarte bessenrassen. Groenten en Fruit 11, 1955: 365. De Fruitteelt 45, 1955: 869.
- Banga, O. De benaming van rassen. Zaadbelangen 9, 1955: 247-248.
- Boom, B. K. Cotoneaster waardij en verwante soorten. De Boomkwekerij 11, 1955: 3.
- Gerritsen, C. J. Zit er wat in de teelt van hazelnoten? De Fruitteelt 45, 1955: 865.
- Kronenberg, H. G. Aardbeien. Wat moeten we toch planten? De Fruitteelt 45, 1955: 866-867.
- Gerritsen, C. J. Gaat U kersen planten? De Fruitteelt 45, 1955: 909-910.
- Burg, J. P. L. L. A. en G. Elzenga. Rapport over een studiereis aangaande de teelt en verwerking van geneeskrachtige en aromatische gewassen in Duitsland en Frankrijk (16 t.m. 31 augustus 1955). V.N.K.-Nieuws september 1955: 92-99.
- Boom, B. K. Sorbus pratti en S. koehneana. De Boomkwekerij 11, 1955: 27.
- Elzenga, G. Het rooien van de wortels van Angelica en Valeriaan. V.N.K.-Nieuws, november 1955: 110-111.
- Elzenga, G. Pepermunt opnieuw inplanten. V.N.K.-Nieuws, november 1955: 112.
- Boom, B. K. Vraagstukken rondom het Cotoneaster-sortiment. De Boomkwekerij 11, 1955: 41-42.
- Jensma, J. B. Rassenkeuze bij bloemkool. Groenten en Fruit 11, 1955: 721.
- Bruyne, A. S. de. Nieuwe appelrassen tot James Grieve. De Fruitwereld 1, 1956: no. 4; 8-9.
- Boom, B. K. Cercidiphyllum. De Boomkwekerij 11, 1955: 27.
- Broertjes, C. Reactie op vraagstukken rondom het Cotoneaster-sortiment. De Boomkwekerij 11, 1956: 67-68.
- Broertjes, C. Veredeling op ziekteresistentie bij rozen. De Boomkwekerij 11, 1956: 73.
- Boom, B. K. Acer platanoides „reitenbach“ en „rubrum“. De Boomkwekerij 11, 1956: 74.
- Bruyn, J. W. de. De exportcontrole van kruiden in 1955. V.N.K.-Nieuws, januari 1956: 134-135.
- Boom, B. K. Buxus, buksus of buks. De Boomkwekerij 11, 1956: 80-81.
- Boom, B. K. Drie nieuwe wilgen. De Boomkwekerij 11, 1956: 81-82.
- Boom, B. K. Enkele bontbladige bomen. De Boomkwekerij 11, 1956: 88.
- Boom, B. K. Een nieuwe monographie over het geslacht Philadelphus. De Boomkwekerij 11, 1956: 96-97.
- Gerritsen, C. J. Zal de noot een deugd worden? De Fruitwereld 1, 1956: no. 14: 5.
- Banga, O. Enkele opmerkingen naar aanleiding van een internationale conferentie. Zaadbelangen 10, 1956: 101-102.
- Kronenberg, H. G. Strawberry growing in the Netherlands. American Fruit Grower 76, 1956: no. 4: 77.
- Elzenga, G. Lobelia inflata. V.N.K.-Nieuws, maart 1956: 163-166.
- Boom, B. K. Variëteit en cultivar. De Boomkwekerij 11, 1956: 112-113.
- Andeweg, J. M. Vroegrijpende moneymaker's. Zaadbelangen 10, 1956: 145.
- Boom, B. K. Verwarring over de plantennamen. Vakblad voor de Bloemisterij 11, 1956: 130-131.
- Gijsbers, J. W. Ruimtebesparing bij de opberging van dia's en negatieven. Meded. Dir. Tuinbouw 19, 1956: 298-300.
- Boom, B. K. Over een verzameling prijscouranten. De Boomkwekerij 11, 1956: 128-129.
- Boom, B. K. Een Amerikaan over Boskoop. De Boomkwekerij 11, 1956: 130.
- Huyskes, J. A. Klauweselectie bij asperges geeft goede resultaten. Boer en Tuinder (Land en Vee) 10, 1956: no. 482.
- Koot, Y. van en J. M. Andeweg. De groenteteelt in Amerika. Uitgave C.O.P., 's-Gravenhage, 1956. f 7.—.
- Banga, O. Kweker en overheid in de sector groentezaden. Zaadbelangen 10, 1956: 189-190.
- Kho, Y. O. Opbrengstvermindering en kiemkrachtverlaging van wortelzaad als gevolg van aantasting door wantsen. Zaadbelangen 10, 1956: 193-194.
- Elzenga, G. Digitalis lanata Ehr. V.N.K.-Nieuws 1956: 167-170 en 193-199.
- Andeweg, J. M. Rationalisatie en rassenkeuze. Groenten en Fruit 12, 1956: 111.
- Kho, Y. O. en J. P. Braak. Opbrengstvermindering en kiemkrachtverlaging van wortelzaad als gevolg van aantasting door wantsen. Meded. Dir. v. d. Tuinbouw 19, 1956: 440-445.
- Kronenberg, H. G. Praktijkproeven met aardbeien in 1956. Groenten en Fruit 12, 1956: 177. De Tuinderij 36, 1956, no. 33: 1-3.
- Floor, J. en P. A. Wezenburg. Stekken onder plastic. De Boomkwekerij 11, 1956: 174-175.
- Terpstra, W. Some factors influencing the abscission of debladed leaf petioles. Acta Botanica Neerlandica 5, 1956: 157-170.